

Szócs Géza

Isten hozzon, Makkai Ádám!

Szócs Géza
(1953, Marosvásárhely)
költő, drámaíró, műfordító,
Kossuth-díjas, Budapesten él

Makkai Ádám életpályája szédületes távolságokat fog át, nemcsak földrajzi, hanem történelmi értelemben is. A Házsongárdi temetővel átellenben álló kolozsvári ház kovácsoltvas kapujától a hawaii pálmafákig, az úri magyar középosztály életformájától az 1956-os menekülsors és emigráns lét valóságáig, a Harvard Egyetemtől és a chicagói felhőkarcolóktól a vadászfordulói „Ermitázsig”, a nyelv belső szerkezetvilágának feltárásától a magyar költők önként vállalt szolgálatáig rendkívüli távolságokat, mélységeket és magasságokat ölelnek át ezek a sorsvonal-rajzolatok, ezek az életpálya-ívek, mintegy boltívökként adódva össze egyetlen hatalmas kupolát képezve, amely most véglegessé zárul Makkai Ádám ravatala fölött.

Makkai Ádám fényes nevű elődökben gazdag családból lépett a magyar szellemi élet színpadára, ennek az örökségnek minden áldásával és terhével. Változatos élete során azonban valahogyan egy olyan tudásra is szert tett, amely nem szerezhető meg gimnáziumokban vagy egyéb tanintézményekben. Egyfajta metafizikai bölcsességnek nevezném, a sorsképleteket felismerő, átlátó és megragadó intuíciónak, amely képessé tette arra, hogy belelásson számára ismeretlen emberek életébe, személyiségébe, vagy a jövő kusza erővonalainak alakulásába.

Azt nem állíthatjuk, hogy pontosan látta volna, mit hoz a jövő. De azt igen, hogy a jövő idő semmi olyat nem hozhatott, ami őt meglephette volna, ami váratlanul vagy felkészületlenül érthette volna.

Ettől volt rendkívüli Makkai Ádám személyisége.

Rendkívüli volt az erudíciója is, mindent átfogó műveltsége általában, és a nyelv működésével kapcsolatos tudása különösen. Talán ennek az elméleti ismeretvagyonnak is lehetett szerepe abban az egyedülálló, virtuóz képességében, amellyel lefordíthatatlanként számon tartott magyar verseket volt képes nyelviileg és poétikailag tökéletes, bravúros angol változatban újrafogalmazni.

És így történt az, hogy mialatt számos újabb kötettel gyarapíthatta volna saját műveinek sorát, ezalatt és ehelyett a magyar költők üzeneteit ültette át, adta ki és terjesztette – magyar verseket, magyar remekműveket a kezdetektől napjainkig. Ez olyan szolgálat, amelyhez foghatóval nem sokak dicsekedhetnek. Az angolul értő, angolul olvasó világban – olvasók, költők, kritikusok, egyetemek világában – a magyar költészet remekműveinek kötelező alapolvasmányait, az alapszövegeket Makkai Ádám munkái jelentik.

Budapestre való hazatelepülése után hogyan isne törekedett volna a honi akadémiai és egyetemi világ arra, hogy megnyerje, hogy felkérje Makkai Ádámot, a világhírű nyelvész-professzort, tudóst, a jeles költőt, szerkesztőt, a nemzetimázs-építő műfordítót, hogy legyen csapattag, adja tudását, nevét és arcát a közös misszióhoz, legyen ő is rajta a tablón...

Ez sajnos csak irónia, keserű öngúny.

Ugyanis olyan gazdagok vagyunk, hogy akadémiai – az MTA-ra gondolok – és egyetemi világunkban egy Makkai Ádám méretű pátri-

árka észre sem vevődik. Fel sem igen tűnik, hogy itt él közöttünk egy kivételes szellem, aki angolt tanít az angoloknak, nyelvészetet a nyelvészeknek, költészetet a költőknek.

Mert ilyen gazdagok vagyunk.

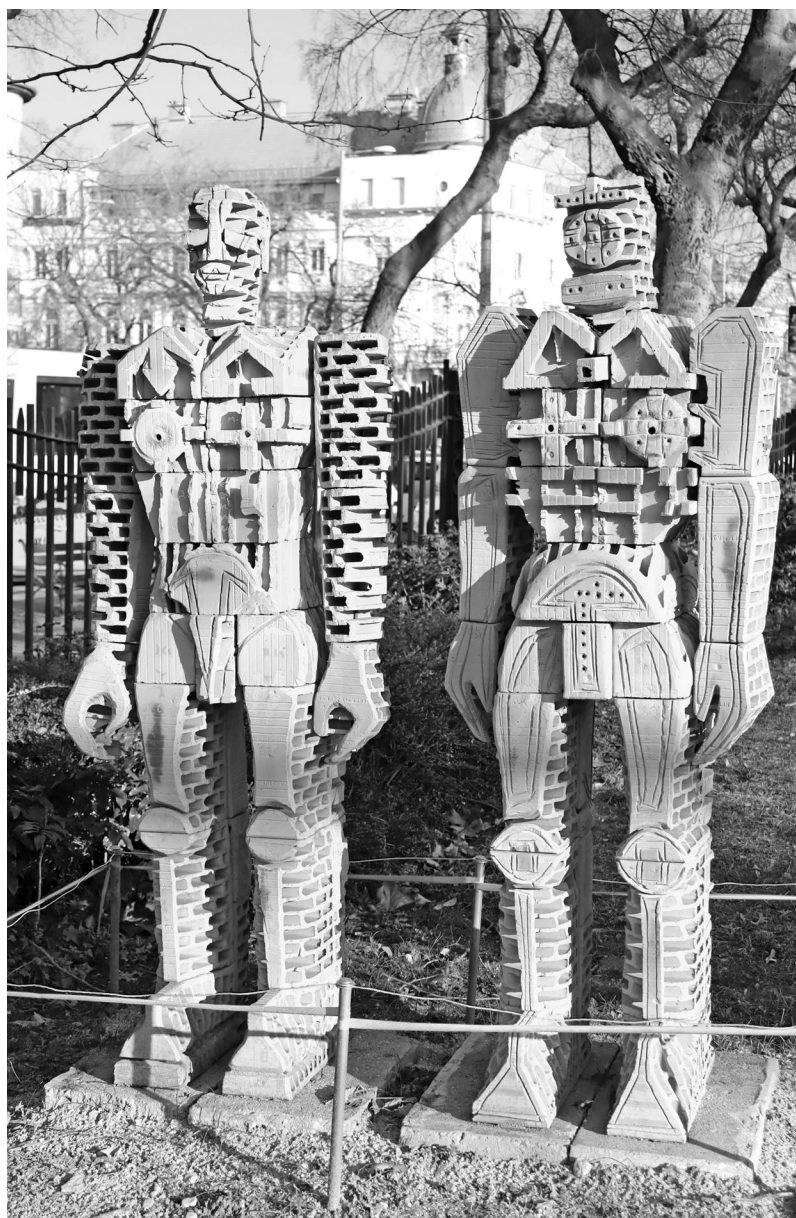
Ilyen gazdagok voltunk. Talán most már, így múlt időben ez mindenkinek világosabbá válik.

Az is, hogy kivel és hogyan letünk szegényebbek. Egy nagy szellemet és nagy patriotát veszítünk el.

Mi búcsúzzunk mindenesetre a költőtől négy verssorával, amelyek az újjászületésről szólnak. Az első kettő archaikus felező tizenkettesekben fogalmazott szentencia: „Élj férfi vagy női testben: egy a lelked, / Újjászületsz, ember: ezért úgy viselkedj!”

A másik idézet is részlet, de egy másik verséből, amely az élet és halál (sőt, többféle halál) végességéből kiemelkedő újjászületést mint hazatérést értelmezi: „Biosz, Dzoé, Nekrosz és Thanatosz / s az újjászületés, mely hazához”.

Isten hozzon hát, Makkai Ádám, otthonodban, hazádban, az Újjászületésben, a Feltámadásban, a Halhatatlanságban és az Örökkévalóságban!

Baji Miklós Zoltán: Őrzők I-II.

Szomorúan tudatjuk, hogy 2020. február 12-én, 70. életévében elhunyt **Dr. Papp István Géza** irodalomtörténész, adjunktus, a Magyar Napló szerzője. Az elhunytat szerettei, barátai 2020. március 3-án kísérték el utolsó útján a Kecskeméti Köztemetőben. Emlékét kegyelettel megőrizzük.